

Návrh výzkumného projektu

Název projektu

Inkvizice ve středověku – bylo možné vymanit se z obvinění z čarodějnictví?

Název projektu anglicky

Medieval inquisition – was it possible to escape from accusation of sorcery?

Autor/autorka

Mgr. Simona Michlová

Anotace (max. 1000 znaků)

Téma čarodějnických procesů je poměrně dobře známé – ať už v podobě jakési mlhavé představy u laické veřejnosti, či v odborníky zpracovaných studiích na toto téma. Cílem mého projektu není podat souhrn případů obvinění z čarodějnictví, jejich kategorizace či přehled výskytu v jednotlivých regionech. Projekt má odpovědět na otázku, zdali inkviziční proces podle předem nastavených pravidel vůbec nabízel možnost propuštění obviněného člověka, případně jeho očištění. Vycházet přitom budu z pramenné literatury – totiž z knihy Kladivo na čarodějnice z 15. století. Mimo jiné obsahuje naprosto přesný popis a výklad možných případů, návod k jejich řešení pro soudce i přesné znění písemného vyhotovení rozsudku.

Klíčová slova (česky)

Inkvizice, ďábel, čarodějnice, soud, Bůh, kacířství.

Teoretická východiska a cíle (1000-2000 znaků)

Problematika inkvizice ve středověku je v obecném povědomí omezena většinou na tzv. čarodějnické procesy. Nejznámější případy na území České republiky jsou především ty z Losinska odehrávající se v 17. století. Zásahu na tom má především populární román Václava Kaplického *Kladivo na čarodějnice*. Patrně jen zasvěcení ale vědí o existenci jiného *Kladiva na čarodějnice* z roku 1486. Jeho autory jsou Jakob Sprenger (1436? – 1495) a Heinrich Kramer (1430? – 1505), dominikánští mniši a inkvizitoři. Jde o jakousi příručku pro kolegy – inkvizitory, která je měla náležitě připravit pro boj s čarodějnictvím po stránce teoretické i praktické. Obsahuje velké množství příkladů čarodějnictví, spolčení s ďáblem, návodů, jak se čarodějným silám ubránit, ale zejména podrobné rady, včetně popisu správného postupu soudního řízení s čarodějnicemi. Tomu je právě tento projekt věnován. Všímá si klasifikace zločinu od nejlehčích případů až k těm nejtěžším, a takřka neponechává volný prostor pro „úhybný manévr“ obviněných. Bylo vůbec možné se zbavit obvinění z čarodějnictví nebo byl osud takto obviněného „zpečetěn“? Na to se pokusí odpovědět tento projekt.

Posun ve stavu bádání (1800-3600 znaků)

Jak už bylo uvedeno výše, řada prací s touto tematikou se zabývá konkrétními případy čarodějnictví – vymezenými buď určitým regionem, obdobím, charakteristickým znakem čarodějnického konání či určitou skupinou obyvatel. Tento projekt vychází spíše z technické stránky věci – po prostudování tohoto manuálu pro inkvizitory má nalézt odpověď na otázku, byla-li mezi přesně sepsanými pravidly inkvizice, dokládáných a podporovaných teologickou argumentací, možnost osvobozujícího rozsudku.

Způsob řešení (1800-3600 znaků)

Při práci budu vycházet především z knihy *Kladivo na čarodějnice* (viz Pramenná literatura). Informace zde načerpané budu srovnávat i s doloženými případy z praxe, např. údaje o způsobu inkvizičního vyšetřování v českých zemích.

Očekávaný přínos a využitelnost výsledků projektu (max. 1000 znaků)

Pramen samotný nabízí nejen řadu příkladů o spolčení s ďáblem a čarodějnictví jako takovém, ale přináší i pohled z druhé strany – a to v podobě přesného návodu pro praxi inkvizitorů, náležitě odůvodněného teologickými argumenty. Z tohoto důvodu se domnívám, že právě podrobnější vhled do způsobu středověkého myšlení může přinést více světla do tohoto temného období církve.

Bibliografie k tématu projektu

Prameny / datové zdroje

Kladivo na čarodějnictví, čarodějnice a jejich kacířství kopí hubící, Praha: Otakar II. 2000.

Literatura

Given, James, B., *Inkvizice a středověká společnost*, Neratovice: Verbum Publishing s.r.o. 2008.

Hrubý, František, *Církevní zřízení v Čechách a na Moravě od X. do konce XIII. století a jeho poměr ke státu*, Praha: vlastním nákladem 1917.

Kapras, Jan, *Soudy boží vodou a ohněm v českém právu*, Praha: Typus 1933.